

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus II. Persequitur Pharaon cum exercitu filios Israël, dividitur Mare rubrum, transeunt sicco pede filii Israël, Pharaon cum suis submergitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

hominibus ne amplius peccent, non dicit se suspendurum in aëre ingentem macharam, aut nubes disrupturum horrendis fulminibus ad terrorem, sed ponam, inquit, arcum meum in nubibus, quid illo arcu amariius? quasi diceret. Nolo peccata compefcere metu supplicii, quæ scio melius compefcenda Arcu Triumphali clementiæ: Nam peccatorum animi melius ad divinum amorem trahuntur blanditiis quam minis: Nimiûs vigor ac crudelitas illos abigit, cogitque reverti ad servitutem diaboli unde exiverant. Aut ergo Deum imitare, aut si nolis, quid te immisces peccatoribus excipiendis, quando plus damni infers quam commodi.

Dicat mihi aliquis, si potest, ubi se *Christus* sævum præstiterit, vel imitem in lapsos, & tu lachrymantem *Christi* filium tantum non calcibus abigis à te. Peccavit, inquires: Numquid prodigus peccaverat? numquid non erraverat *Magdalena*? numquid innocens erat latro qui pendeat in Cruce? & quam largè copioseque illis blanditus est *Christus*? primum excepit convivio, alium excepit in Regno, nescioque an plus indullerit filio prodigo, quando illum osculo excepit, an *Magdalena*, quando permittit illi ut pedes suos oscularetur, lachrymisque rigaret?

Unde ergo erupit, truculentia ista ignota penitus Euangelio, quæ affusos ad nostros pedes pœnitentes proculcamus ut lutum, vix eis abfolutione scelerum impartita, postquam conviciorum indulgentes procellam effudimus?

DISCURSUS II.

Persequitur Pharaon cum exercitu filios Israël, dividitur Mare rubrum, transeunt sicco pede filii Israël, Pharaon cum suis submergitur.

Am duobus diverfis locis fixerant tentoria sua filii *Israel*, prout illos ducebat columna nubis & ignis. Primo in *Socoth*, deinde in *Etham*; quando Deus imperavit *Moyfi* ut inde migrarent, & in alia plane parte sua castra locarent juxta Mare, in loco dicto *Beelsephon*, ita ut à sinistris vallati essent Mari, à dextris, & ante, præruptis montibus, adeoque ita conclusi ut vix daretur exitus: Ubi autem *Pharaon* intellexit illos non recto itinere incedere, & non abiisse ad

tres dies ut Deo sacrificarent, sicut petierant, sed potius fugere, sed que jam esse conclusos Mari, montibus, ac rupibus, non dubitabor quin illos certo haberet in manibus.

Nec mora, tulit sexcentos currus, inquit Scriptura, & duces totius exercitus, & omnem populum suum assumpsit secum, & persecutus est filios Israel: Cumque appropinquasset Pharaon, levantes filii Israel oculos, viderunt Aegyptios post se, & timuerunt valde.

Tria hic habemus. 1. Deum qui duxerat filios Israel in locum tam angustum, & undequaque conclusum, ut nulla spes appareret effugii. 2. Habemus Pharaonem magna vi persequentem Israelitas. 3. Israelitas summo timore correptos.

Quod contigit filii Israel recenter ex Aegypto egressis, in suo itinere ad terram promissionis, hoc plurimis accidit in hujus vitæ peregrinatione, vel recenter conversis à peccatis, vel etiam admodum piis ac Sanctis qui numquam graviter peccarunt.

Quoad primum: Quando, inquit textus Chaldaicus, egressi sunt filii Israel de Aegypto, iusserat illos Deus tertia aut quarta statione abire in talem locum, ubi via erat clausa eis à quatuor partibus: à dextris & à sinistris erant altissimi montes, & asperæ rupes, & deferta plena serpentibus, ante eos erat mare, post tergum eorum Pharaon & exercitus ejus: Erant ergo in summis angustiis.

Timor vanus de Prædestinatione.

Sic Deus sæpe agit cum suis amicis, ponitque in summis angustiis, permittendo ut obruantur tentationibus, ariditatibus, ac scrupulis: Itaque sint constituti ut putent se non posse evadere. Alii dicunt: O quam vehementer me hæc cogitatio vexat: Sumne apud Deum in amore vel odio? sumne prædestinatus nec no? Alii vexant se præteritis peccatis, & jam non semel remissis: Et quid ego scio, inquit, an peccata mea remissa sint? toties confessus sum, sed quid scio an bene? an dixerim prout debebam? an habuerim verum dolorem, aut firmum propositum? Alii turbant se in cogitationibus inhonestis, & putant se singulis pæne momentis peccare. Nullibi, inquit, sum securus, etiam in ipsa communione similes cogitationes occurrunt. Alii se victos credunt & cessisse se tentationibus suspicantur nisi blaterent adversus demonem. & forte in tentatione tacuerint. Alii numquam quieti sunt nisi assidue repetant suas confessiones, hinc non uno contracti in incertum vagantur, modo ad unum, modo ad alterum confessorium. Denique innumeros reperias qui clament cum

angustis mihi sunt undique: Hinc altissimi montes difficultatum quas patior in anima, inde rupes ariditatum quas patior in oratione; hinc vastum mare nescio quarum cogitationum, & inter hasce angustias calcibus imminet dæmon qui me persequitur: Ergo times sicut filii *Israel* cum viderent se in loco angusto conclusos advenientem cum exercitu *Pharaonem*? Quis, inquires, non timeret? an forte etiam ex animi pusillanimitate clamas cum filiis *Israel* contra *Moysem*. Quare nos eduxisti ex *Agypto*? ideo nos eduxisti ut moreremur in solitudine? numquid diximus tibi cum adhuc essemus in *Agypto*: Recede à nobis, ut serviamus *Agyptiis*: Multo enim melius erat vivere eis quam mori in solitudine. Ergone te pœnitet quod te ad Deum converteris? quod te virtuti & servitio Dei addixeris? vel quod vitam spiritualem amplexus sis? Ergone malles servire diabolo, & mori inter vanitates deliciasque mundanas, quam vivere Deo inter tantas angustias? quis te non dicat insanum?

Audi ergo quid *Moyfes* dixerit *Israelitis*: Nolite, inquit, timere, sed fate: Dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebitis.

Uidem ego verbis alloquor turbidos illos & inquietos spiritus: Quid tu angeris vanis conscientia stimulis, & ais: Quid ego scio an sim in amore vel odio Dei? quid vexas te? dic mihi: Amas Deum, an odisti? amo, inquis, quid vis amplius? si amas, amaris, justus enim es & amicus Dei si amas: fieri non potest ut haeres vitæ æternæ non sit qui mori mavult, quam peccare, ad quid ergo ista dubitatio an prædestinatus sis nec ne? nemo à Deo repellitur, neminem ipse dimittit, nisi qui sponte ex domo ejus excellerit.

Et tu quid times an peccata tua quæ confessus es, sint remissa? peccaverat *David*, & jam peccatum suum confessus fuerat *Nathan* Propheta, dicens: Peccavi Domino, & audierat ex Propheta: Remissum est tibi peccatum tuum. Ille tamen singulis noctibus rigabat lacrymis stratum suum. Ecce *David* pœnitet, sed non desperat, lacrymatur, sed non obruitur, dolet, sed non ægrotat. Denique penitentiam agit, sed in lecto: Ita enim excruciabatur Propheticum illud cor commemoratione delicti, ut quasi molliter cubans in lecto, nullam quietis partem amitteret. Peccasti? dole: Confessus es? lætare: Peccatum enim remissum est; dubitas? ergo non credis *Christo* dicenti, per confessionem peccata deleri? dubitas de do-

lore

lore & proposito tuo? quæ ratio? quia fortassis relapsus es? non semper relapsus signum est infirmi propositi, sed sæpe infirmitatis naturæ; si tu feceris quod in te erat quando confitebaris, bene habet: Tu rem Deo committe, & depone vanos timores.

Et tu, quid turbas te cogitationibus inhonestis, quæ tibi etiam in communione obveniunt? castitatem nemo perdit nisi qui eam projicit, oppugnare te dæmon potest, non ideo tamen amittis victoriam, sed duplicas coronam, quando doles te tales cogitationes habere: Sed dubito, inquires, an non consenserim; si dubitas, dic tibi ipsi, non consensi, si enim consensisses, non dubitares sed scires, nec enim tam enorme peccatum latere potest in animi iusti, statim prodit seipsum. Quid curas cogitationes quas in corde excitat dæmon, si ita vivis, & sic constitutus sis, ut malles mori quam peccare? cogitet virgo quæ vel nuptam dedecent, libera tamen est, si tamen vitiis voluntate non servit: Quamvis omnia membra catenata videantur compedibus dæmonis, si sola voluntas compedibus careat, triumphat in vinculis. *Paulus* ipse sentiebat se captivum trahi à lege peccati, ita ut facere cogereque quæ nollet, verum quia alligato corpore voluntas libera scelus repellerebat, virtutem in infirmitate perfecit. Verbo ut dicam: Nulus in istis cogitationibus magis timendus est quam tuus timor. Dum enim times, das locum diabolo ut fortius te aggrediatur, non enim timendo illum hostem ejicies, sed magis ad te oppugnandum excitabis. Ideo dicebat *David*: Si consistent adversum me castra, non timebo.

Et tu quid blateras adversus dæmonem turpia suggerentem? & te victum credis quia illi non obmurmuras? & forte dicis: *Va mihi quia taci*, assensus sum quia continui me, & nihil dixi. Quid? ergone desperas victoriam quia tacuisti? ego è contrario inde conipicio te victorem quia siluisti: Tunc triumphabis quando diabolum non dignaris vel verbo. Ita enim te Deus vult agere cum diabolo, sicut ipse met egit cum *Pilato*: Ipse nihil respondit *Pilato*, tu nihil responde diabolo. Per silentium, inquit *Ambrosius*, triumphavit *Christus* de *Pilato*, tu quoque de diabolo triumphabis, si sileas ab eo laceffitus. Quid ergo vexas te? quid times? putasne nos iudicium habere tam ferreum qui quoties cogitamus, toties nos reos pronuntiet? nonne, si hoc putas, frustra clamat *Christus*: *Iugum meum suave est*; quando tu illud existimas esse gravissimum? sed ipsa

veritas

veritas falli non potest, ergo tu falleris quando te vexas ac times.

Et tu, qui numquam quietus es nisi assidue reperas tuas confessiones, quia omnes præcedentes suspectas habes. Placet confessio, sed non toties repetita, non curantur vulnera nimia & sæpius iterata curatione, sed exulcerantur; nisi obvolvantur numquam coalescent, tegi debet vulnus postquam imposita sunt emplastra. Non semper incidenda vitis est, sed suum habent tempus putationis agricolæ: Alioquin si quotidie incidatur, peribit. Frustra Deum quaris per furentes procellas ac tempestates scrupulorum: Noluit Deus in templo ædificando vel mallei ictum audiri, antequam in illud cum gloria descenderet, & putas illum apud te hospitaturum, quando in te assidue auditur strepitus fluctuum, dum vix aliud agis quam omnem conscientiæ sarcinam volvere ac revolvere? excorias cor tuum cum deberes tegere vulnus: Confessarius, instar illius Samaritani, oleum ac vinum per absolutionem vulneribus animæ tuæ infudit: Quid vis amplius? cave ergo ne ligaturam resolves, quanto minus antiqua vulnera attrectaveris, tanto citius convalesces.

Denique fateor scrupulos magnis anxietatibus cruciare ac turbare conscientiam, & vix unquam homines efficere Sanctos, nisi faciant quod *Moyse*s cum videret filios *Israel* plenos timore & angustia: Quid fecit? Extendit, inquit Scriptura, manum suam, & virga percussit mare rubrum, *divisa est aqua, stabatque utrimque quasi murus, & ingressi sunt filii Israel per medium siccæ maris.* Et sic evasere omnes angustias ac timores.

Quid ergo tu disputas tecum? quid vexas animum scrupulis? quid turbas te inanibus umbris? quid desperas propter quisquilias? uno ictu potes omnia dispellere, *Gheest er dan eenen slag in*, ut Belgicè loquimur, percutite mare rubrum, confide sanguini *Christi* pro te tam copiose effuso, ille dabit tibi viam qua evadas, & per illud mare transibis ad cordis securitatem; quis enim, nisi insanus, desperet? quis se turbet aut vexet, qui sincere credit sanguinem *Christi* effusum non ad terrorem, sed solatium nostrum, quid te tandem sanabit, si hoc non potest? Actum est de te nisi eo confugas, & clamet cum *D. Thoma*: Anima *Christi* sanctifica me, corpus *Christi* salva me, sanguis *Christi* inebria me, aqua lateris *Christi* lava me, passio *Christi* conforta me, intra vulnera tua absconde me, ab hoste maligno defende me &c.

Jam *Israelita* sicco pede rubrum mare transierant, quando *Pharaon*, & omnis equitatus & currus ejus, ingressi sunt post eos per medium maris. Iamque, inquit Scriptura, advenerat vigilia matutina, & ecce respiciens Dominus super castra *Aegyptiorum* per columnam nubis & ignis, interfecit exercitum eorum, & subvertit rotas curruum, ferebanturque in profundum: Dixerunt ergo *Aegyptii*: Fugiamus *Israel*, Dominus enim pugnat pro eis contra nos; Extenditque *Moyſes* manum contra mare, reversumque est ad priorem locum, fugientibusque *Aegyptiis*, occurrit aqua, & involvit eos Dominus in mediis fluctibus, nec unus quidem superſuit ex eis.

Quis ita turbatus conscientia, quis ita oppressus angustiis, qui omni depulso timore, non confidat, in Domino, & speret in Deo suo, quando audit *Pharaonem* cum toto exercitu submersum in mari, & filios *Israel*, ab omnibus angustiis, in quibus fuerant, liberatos? Jam pridem diabolus submersus est in mari rubro sanguinis *Christi*: Et tu adhuc vexas te? adhuc dubitas de victoria? adhuc illum times te persequentem? quid adhuc te vexant peccata quae per confessionem simul cum daemone periere in mari sanguinis *Christi*? oblivisceris beneficium quod tibi praestitit Deus, quando dubitas an peccata remissa adhuc vivant. Cave, ne metu tuo extrahas infernalem *Pharaonem* ex undis, & dum toties conscientiam, & peccata exploras, iterum resurgant quae perierant, dum magis te crucias peccatis imaginariis, quam antea cruciatus fueris à vero peccato. Sine perditum quod perit: Noli inquirere an daemon adhuc superſit: Esto certus illum esse submersum, adeoque jam esto securus.

At, inquires, dicit Scriptura quod filii *Israel* adhuc timuerint post *Pharaonem* submersum: Fateor, & miror: Non miror, illos timuisse antequam sicco pede transierent per medium mare, urgentibus à tergo hostibus, & extremam internecionem minantibus: Sed post totum *Pharaonis* exercitum, nullo superſtite, deletum, timuisse, videtur pusillanimitatis fuisse, non fortitudinis. At dicit Scriptura illos timuisse Dominum. Hoc est aliud. Bonus enim timor est timere Dominum, ne & nos plectat, quando illum videmus alios punientem, aliqui enim plectuntur ut multi corrigantur, juxta illud *Cypriani Serm. 5 de lapsis*: Tormenta paucorum, exempla sunt omnium, discunt enim homines sibi cavere, dum ex alieno malo sapientiores facti absterrentur à malo.

Sic Deus voluit ut pœna *Caini* reliquorum omnium foret medicina: Occiderat ille fratrem suum, statuit illi Deus in pœnam ut esset profugus super terram, totumque orbem obambulare, *posuitque*, inquit Scriptura, *in eo signum*, hoc est, ut toto corpore tremere, & sine voce omnibus quasi acclamaret, ego fratrem occidi, ergo omnes sibi caveant tale scelus committere, ne plectantur ut ego. Audiamus super hacre *Chrysostrum*; sic ille Deum facit loquentem ad *Cain Hom. 19 in Genes.* Relinquam te posteritati magistrum, ut tui spectaculum illi sit admonitio, nullusque exemplum tuum sequatur: Ista in toto vitæ tuæ decursu resolutio nervorum posteritati utilis erit, & id quod solus nullo præsentente operatus es, hoc dicent omnes qui te gementem & trementem videbunt, nullusque talia audeat facere qualia tu, ne in eandem pœnam incidat.

Etiam bestiarum quasi sapientiores fiunt punitioe unius, si enim lupi alibi regnent, & unus suspendatur in via, omnes aufugiunt, ut periculum vitent, idem narrat *Albertus magnus* de serpentibus; sic bestiarum unius exemplo doctæ sibi consulunt, quid ergo facient animalia rationalia?

Itaque idcirco timebant filii *Israel* cum viderent totum *Pharaonis* exercitum submersum in mari, timentes ne & ipsi perirent, sed mox timor ille evanuit, cum se viderent in salvo, tunc enim omni timore deposito, inceperunt exultare præ gaudio, tripudare, & canere, & gratias agere Deo, quod illos ab omni angustia, in qua fuerant, liberasset, & eripisset de manibus *Pharaonis*.

DISCURSUS III.

Filii Israël prosequuntur iter suum, & veniunt in Marâ

Submerso *Pharaone* in mari, extulit *Moses* vocem suam, simul cum omni populo, & cecinit, inquit Scriptura, *carmen hoc Domino: Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est, equum & ascensorem dejecit in mare, & reliqua: Maria* quoque soror ejus, *sumpsit tympanum in manu, egressæque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis,*

V V 2

panis,